

Συνέντευξη: Σοφία Βόικου

Μια γυναίκα σεμνή, αλλά ταυτόχρονα γοητευτική είναι η Σοφία. Σε κοιτάει στα μάτια όταν της μιλάς και σχεδόν πάντα παίρνεις απάντηση στην ερωτησή σου. Μια συγγραφέας που τα κατάφερε να εκτινάξει τις πωλήσεις των βιβλίων της, μια συγγραφέας, η οποία έχει ακόμα πάρα πολλά να μας δώσει... Τη Σοφία Βόικου τη γνωρίζει πολύς κόσμος μέσα από τα βιβλία της. Θα ήθελα να μου μιλήσετε όχι για τη συγγραφέα αλλά για τον άνθρωπο Σοφία. Τι ελπίζει, τι φοβάται, πότε έρχεται σε δύσκολη θέση, κατά πόσο τηρεί τα προσχήματα... Και για να καταλήξω στην ουσία του ερωτήματός μου... πιστεύετε πως οι συγγραφείς είναι «φυσιολογικοί» άνθρωποι;

«Φυσιολογικοί» άνθρωποι δεν είναι σίγουρα οι συγγραφείς... όπως και κανείς καλλιτέχνης δεν είναι «φυσιολογικός». Για να ασχοληθείς με την τέχνη, θεωρώ ότι πρέπει να έχεις άλυτα θέματα με τον εαυτό σου, να έχεις να δώσεις εσωτερικές μάχες και σίγουρα να μην τα έχεις βρει με τον εαυτό σου. Για το λόγο αυτό, στρέφεται στην τέχνη ή στη συγγραφή... για να εκφραστείς, να βρεις λύσεις, να συγκρουστείς, να αναμετρηθείς...

Η Σοφία θέλει να ελπίζει σε ένα ασφαλέστερο αύριο, φοβάται το θάνατο, απεχθάνεται τους αποχωρισμούς, εκνευρίζεται όταν δεν την σέβονται, είναι ένα ελεύθερο μυαλό που ορισμένες φορές πιέζεται αφόρητα κάτω από τα 'πρέπει' της ελληνικής κοινωνίας. Εδώ και σαράντα χρόνια ψάχνει να βρει τον εαυτό της, αλλά απ' ό,τι φαίνεται δεν έχει καταφέρει ακόμα να τον βρει.

Τώρα θα φέρω στην επιφάνεια της κουβέντας μας τη σύγκριση. Η τελευταία παρουσίαση του μυθιστορήματος «Πικρό γλυκό λεμόνι» στο «Ίδρυμα Μιχάλης Κακογιάννης» στην Αθήνα και η παρουσίαση πριν από λίγους μήνες σε ένα βιβλιοπωλείο της οδού Βασιλίσσης Όλγας στη Θεσσαλονίκη.

Θεωρώ ότι δεν είχαν ιδιαίτερες διαφορές οι δύο παρουσιάσεις. Το κοινό και στις δύο περιπτώσεις ήταν ένθερμο, η φιλοξενία των διοργανωτών άψογη, οι ομιλητές (τόσο ο κ. Πολυράκης στην Αθήνα όσο και η κ. Μαυρογένη στην Αθήνα) κάλυψαν πλήρως το βιβλίο, ο Γιώργης Κοντοπόδης στη Θεσσαλονίκη και ο Γιώργος Καραμίχος στην Αθήνα απέδωσαν υπέροχα τα αποσπάσματα από το βιβλίο. Βάζω ένα μικρό συν ωστόσο στην παρουσίαση της Αθήνας (αν και Θεσσαλονικιά) γιατί ένα μεγάλο μέρος του κοινού είχε ήδη διαβάσει το βιβλίο οπότε η παρουσίαση ήταν θα έλεγα «διαδραστική».

Και συνεχίζω... Εκδίδετε τα βιβλία σας σε έναν από τους μεγαλύτερους εκδοτικούς οίκους της πατρίδας μας. Η πορεία σας θα ήταν διαφορετική αν συνεργαζόσασταν με «μικρότερους» εκδοτικούς οίκους της Θεσσαλονίκης ή της Αθήνας.

Σίγουρα. Ο εκδοτικός οίκος παίζει σημαντικό ρόλο στην προώθηση του έργου ενός συγγραφέα. Από την πρώτη μέρα που θα κυκλοφορήσει ένα βιβλίο μου, βρίσκεται σχεδόν σε όλα τα βιβλιοπωλεία της χώρας. Και γι' αυτό οφείλω ένα μεγάλο ευχαριστώ στις εκδόσεις «Ψυχογιός». Είναι ένα μεγάλο συν, αλλά δεν είναι το παν.

Περί έρωτος... η συνέχεια κυρία Βόικου! Υπάρχουν άραγε πολλά ερωτικά μοτίβα στην εποχή μας τα οποία ο συγγραφέας θα μπορούσε να προκρίνει, να αναπτύξει και να δημιουργήσει εικόνες και συναισθήματα; Είδα και θαύμασα από κοντά την πολύ ωραία – και μακρόχρονη – σχέση που έχετε με το σύζυγό σας. Το δικό σας θεματικό ερωτικό μοτίβο θα πουλούσε, αν αποτυπωνόταν στο χαρτί;

Δεν νομίζω. Με το σύζυγό μου πράγματι έχουμε μια μακροχρόνια σχέση, η οποία βασίζεται σαφώς στην αγάπη αλλά κυρίως στο σεβασμό της προσωπικότητας του άλλου. Η αγάπη όμως και ο σεβασμός δεν είναι ακραία συναισθήματα. Σ' ένα βιβλίο ο αναγνώστης (βάζω και τον εαυτό μου μέσα) δεν θέλει να διαβάσει για το καθημερινό. Θέλει να κάνει την υπέρβαση. Να ζήσει αυτό που ίσως δεν πρόκειται να ζήσει ποτέ στην πραγματική ζωή γιατί αυτό είναι προνόμιο των λίγων. Θέλει έντονα πάθη, τραγικούς έρωτες, απαγορευμένες σχέσεις... Τέτοιους έρωτες βάζω κι εγώ στα βιβλία μου παθιασμένους, ανεκπλήρωτους, καταστροφικούς. Υπάρχει βέβαια πάντα και μία σχέση που βασίζεται στην αγάπη αλλά αφορά συνήθως τους δευτερεύοντες ήρωες.

Γιατί έχω τη βεβαιότητα πως μπορείτε να μου μιλήσετε και περί θανάτου και να μου πείτε μάλιστα και ενδιαφέροντα πράγματα;

Τον φοβάμαι τον θάνατο. Δυστυχώς δεν έχω συμφιλιωθεί μαζί του παρά τις φιλότιμες προσπάθειες μου. Υπήρξε εποχή που μου είχε γίνει έμμονη ιδέα. Φοβόμουν ότι θα έρθει απρόσκλητος και δεν θα έχω προλάβει να κάνω τα πράγματα που θέλω, να ζήσω τη ζωή που θέλω. Το έχω φιλοσοφήσει εντέλει πολύ το πράγμα και κατέληξα στο απλό συμπέρασμα: αφού δεν μπορώ να τον αποφύγω, ας ζήσω τουλάχιστον όσο καλύτερα μπορώ τη ζωή μου. Όταν θα έρθει να με συναντήσει ο θάνατος, δεν θέλω να έχω αφήσει χρέη με τη ζωή.

Φαντάζομαι – είμαι σχεδόν σίγουρος – πως δεν είστε καλή στις δημόσιες σχέσεις. Υπάρχουν όμως μυθιστορήματα – και «συγγραφείς» – που πάνε «μπροστά» με τις δημόσιες σχέσεις. Τι θα έλεγε η Σοφία Βόικου στους παραπάνω «δημιουργούς»;

Έχω ένα θέμα με τις δημόσιες σχέσεις, είναι αλήθεια. Δεν θεωρώ όμως ότι ένας συγγραφέας πηγαίνει μπροστά μόνο με δημόσιες σχέσεις. Ένα μυθιστόρημα μπορεί αλλά όχι ένας συγγραφέας που για πολλά χρόνια τον ακολουθεί πιστά το κοινό και αγοράζει τα βιβλία του. Προφανώς, το κοινό έχει βρει κάτι στα βιβλία ενός συγκεκριμένου συγγραφέα: τη φυγή από τη μίζερη καθημερινότητα, τον έρωτα που ονειρεύεται... Επιμένω ότι κανείς δημιουργός, κανείς εκδότης και καμιά διαφήμιση δεν μπορεί να υποχρεώσει έναν αναγνώστη να αγοράσει ένα βιβλίο.

Το «Πικρό γλυκό λεμόνι». Για μένα μια ωραία ιστορία γραμμένη λογοτεχνικά. Μία καταπληκτική γραφή, η γραφή σας! Για σας τι ήταν αυτό το μυθιστόρημα;

Κάθε μου μυθιστόρημα είναι η προσωπική μου ψυχοθεραπεία. Η φυγή μου από τη δύσκολη καθημερινότητα. Μέσα από τους ήρωες μου ζω χιλιάδες ζωές που δεν θα είχα ποτέ τη δυνατότητα να ζήσω. Όσον αφορά το «Πικρό Γλυκό Λεμόνι» ήταν το ταξίδι μου σε μια άγνωστη πτυχή της ελληνικής ιστορίας.

Μια σύντομη αποτίμηση για αυτό που σας πρόσφεραν τα προηγούμενα μυθιστορήματα σας;

Ταξίδια στον ίδιο μου τον εαυτό, απόδραση από την καθημερινότητα, περισσότερους γνωστούς και αρκετή αναγνωρισιμότητα.

9. Θα ήθελα να μου πείτε κάτι – αν ήταν συγκεκριμένο τόσο το καλύτερο – που δε θα λέγατε ποτέ σε μία συνέντευξη. Απεχθάνομαι το πρωινό ξύπνημα. Προφανώς δεν ενδιαφέρει κανέναν αναγνώστη αυτό, αλλά να που το είπα!

Κι ένα κομπλιμέντο για το οποίο μετανιώσατε...

Δεν κάνω εύκολα κομπλιμέντα... ούτε μ'αρέσει να κολακεύω τους ανθρώπους... οπότε ό,τι κομπλιμέντο έχω πει, είμαι σίγουρη γι'αυτό κι έτσι δεν το έχω μετανιώσει... τουλάχιστον μέχρι στιγμής.

Τι λένε οι στίχοι του αγαπημένου σας τραγουδιού και ποια η ιστορία της λατρεμένης σας κινηματογραφικής ταινίας;

“Non, je ne regrette rien”, όπως τραγουδάει η λατρεμένη μου Εντίθ Πιαφ. «Όχι, δεν μετανιώνω για τίποτα». Είναι ένα από τα μότο που έχω στη ζωή μου. Το άλλο μότο που έχω στη ζωή μου είναι το «Αύριο ζημερώνει μια νέα μέρα». Η τελευταία ατάκα της Σκάρλετ Ο'Χάρα στην ταινία «Όσα παίρνει ο άνεμος». Λατρεμένη ταινία που όσες φορές κι αν την έχω δει, δεν βαριέμαι να την βλέπω.

Περπατάτε καθημερινά στην Βασιλίσσης Όλγας, στη Μαρτίου, στην Αλεξανδρείας... Κινείστε και δράτε στη Θεσσαλονίκη μας! Πως καταφέρνετε να συλλάβετε την έμπνευση του επόμενου και του μεθεπόμενου... και να την φυλακίσετε;

Νομίζω ότι την έμπνευση δεν την κυνηγάς. Αυτή σε κυνηγάει. Έρχεται τις πιο ανύποπτες στιγμές. Προσπαθείς να την πιάσεις κι εκείνη ξεφεύγει. Θέλεις να την αποφύγεις κι

εκείνη έρχεται και κολλάει επάνω σου και ζητάει πεισματικά να την αποτυπώσεις στο χαρτί. Ποτέ δεν σε ρωτάει. Είναι πολύ εγωίστρια και κάνει πάντα ό,τι θέλει.

Αφού σας ευχαριστήσω θα ήθελα να κλείσουμε κάπως διαφορετικά. Την τελευταία ερώτησή θα ήθελα να την υποβάλετε στον σύζυγό σας. Θα χαρούμε πολύ να μάθουμε πώς βλέπει με τα δικά του μάτια τη συγγραφέα, τη γυναίκα, τον άνθρωπο...

Δυστυχώς δεν είναι εδώ δίπλα μου για να απαντήσει αυτή τη στιγμή. Είμαι όμως σίγουρη ότι θα σας απαντούσε ότι είμαι μια πανέμορφη γυναίκα, μια υπέροχη σύζυγος, μια αξιόλογη συγγραφέας, μια μοναδική ύπαρξη... Ή τουλάχιστον εγώ θα ήθελα να πει αυτά... αλλά αφού δεν είναι εδώ, μπορώ να βάζω στο στόμα του ό,τι θέλω...